

DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

Stedsutvikling og friluftsliv i nærmiljøet, DN's nærmiljøsatsing

Elisabeth Sæthre – Direktoratet for naturforvaltning
Gardermoen, 17. november 2011

- To sider av samme sak? Ja, bl.a. fordi:
 - Utvikle fysiske steder slik at de gir grunnlag for fysisk aktivitet og naturopplevelse
 - Inklusive å gå og sykle som grønne transportformer
 - Parker og grønne områder inne i byer og tettsteder
 - Samvirke med kvaliteter som landskap, estetikk, bygningsvern osv.
 - Fravær av støy og forurensning - trafikkregulering
 - Skape møteplasser – attraktive steder å gå til
 - Osv.
-

- Mål: Mer naturopplevelse og fysisk aktivitet i nærmiljøet
 - Viktigste målgruppe: Lite fysisk aktive
 - Helhetlig og samordnet satsing
 - Tre år som prosjekt – 10 års satsingsperiode
 - Pilotprosjekter – gode eksempler, gode metoder
 - Del av ny nasjonal handlingsplan for friluftslivsområder, men fokus også på informasjon og organisert aktivitet
 - Tredelt fokus:
 - Samarbeid med andre aktuelle statlige etater
 - Utvikle metoder for samarbeid stat/fylkeskommune/kommune /organisasjoner gjennom utvalgte pilotprosjekt
 - Spissing av DNs virkemiddelbruk
-

Analyse
Kartlegging
Verdisetting

Planlegging
Regulering
Sikring

Tilrettelegging
Stimulering
Informasjon

**Naturopplevelse
og Aktivitet!**

- Helhetlig satsing basert på synergieffekter ved samarbeid og samordning
 - Andre nasjonale aktører har satsinger med mål som kan nås gjennom samme tiltak
 - Samordnet og mer effektiv bruk av økonomiske virkemidler
 - Kommuner og fylkeskommuner i samarbeid med hverandre og med frivillige organisasjoner m.fl.
 - Synergieffektene: Bedre fysisk og psykisk helse, utjevning av sosial ulikhet i helse, klima, støy, trafiksikkerhet, integrering m.m.
 - Hva om vi alle går mer?
-

Bakgrunn for satsingen

DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

Alle skal ha mulighet til å drive friluftsliv som helsefremmende, trivselskapende og miljøvennlig aktivitet **i nærmiljøet og i naturen for øvrig**

St.meld. Nr. 39 (2000-2001): Friluftsliv
– ein veg til høgare livskvalitet

Hvem er "alle"

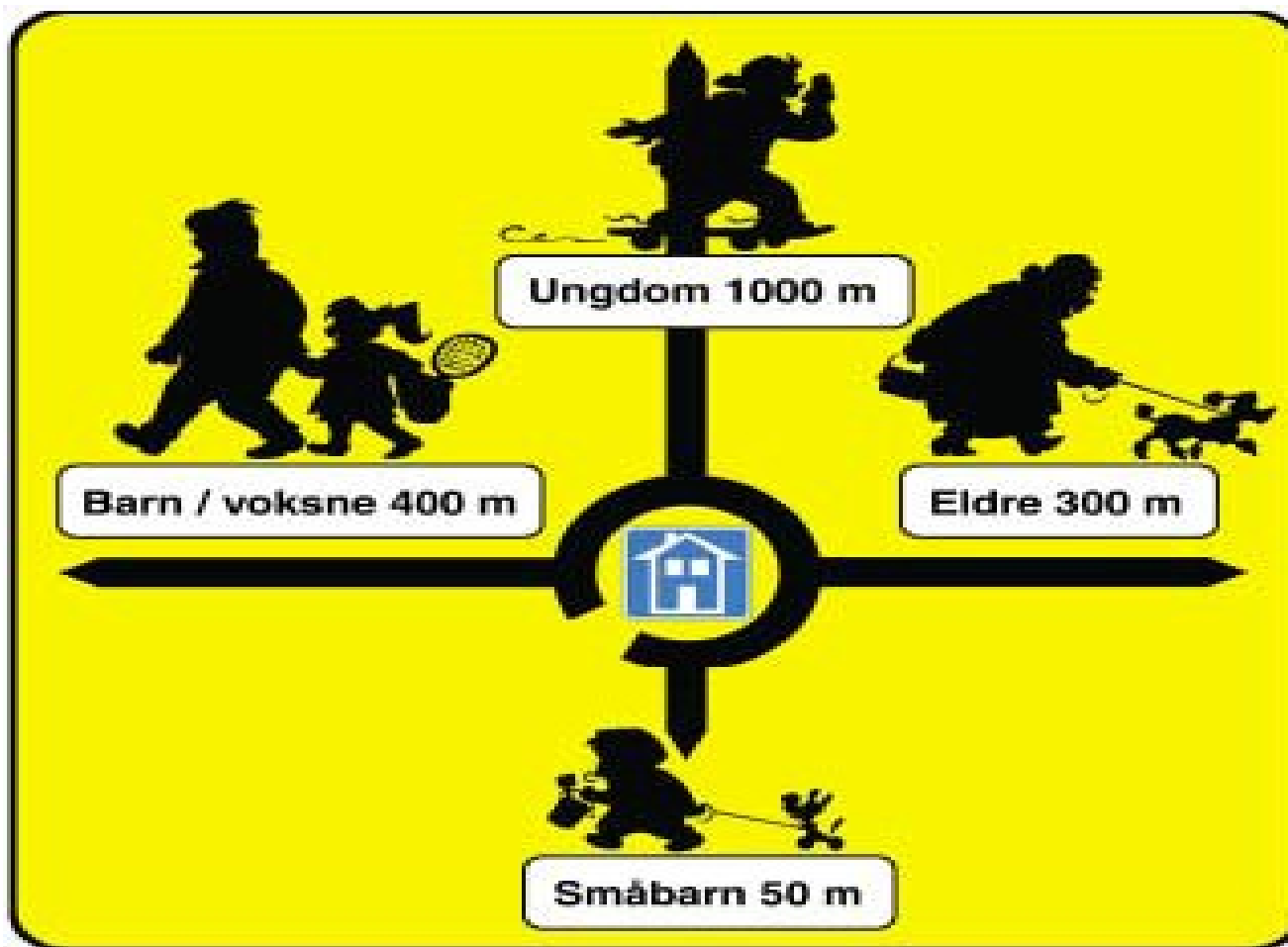
DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

- "Alle" er alle!
 - For å nå alle må noen prioriteres:
 - De som får lite naturopplevelse og fysisk aktivitet i hverdagen – overrepresentert i noen grupper
 - Funksjonshemmede – ja, men...
 - Også mange andre...
 - Rekruttere den andelen av disse som får lite naturopplevelse og fysisk aktivitet i hverdagen
-

Hva er «nærmiljø»?

DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

Hvorfor aktivitet i grønne omgivelser?

DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

- Forskning viser at folks helse og trivsel påvirkes positivt av opphold i grønne omgivelser
 - Varierte omgivelser utvikler barns fantasi, konsentrasjon, motoriske utvikling, fysiske utholdenhet, evne til konfliktløsning og å ta hensyn til hverandre (*Grahn m.fl. 1997, Lindholm 1995, Fjørtoft 1993*)
 - Eksponering for naturmiljø bidrar til å redusere stress (*Laumann K 2004*)
- Folk som tilbringer tid i naturen antas å ha større forståelse for å ta vare på den

Foto: Kim Abel/Naturarkivet

Hva ønsker vi å gjøre mer av?

DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

Hvor aktiv er du? Hva slags aktivitet kunne du tenke deg å gjøre mer av?

Aktivitet	Alle spurte (%) N=1003	Driver ingen aktivitet i dag (%) N=20
Trene i helsestudio	19	19
Drive idrett innendørs	5	-
Drive idrett utendørs	10	-
Drive fysisk aktivitet i naturen og nærmiljøet	64	67
Ikke noe/ønsker ikke å være mer aktiv	2	14
Sum	100	100

N= 1003

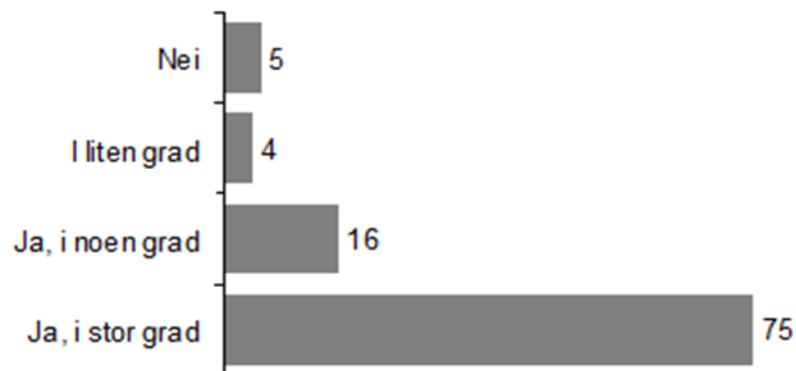
Synovate oktober 2010

Tilgang til naturområder i nærmiljøet påvirker trivselen

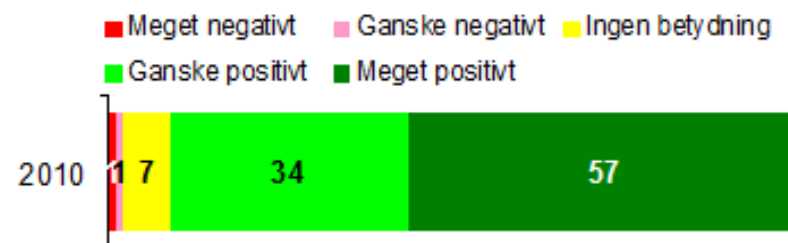
DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

Har du tilgang på natur og turmuligheter i naturpregete omgivelser (inklusive parker og andre grøntarealer) i ditt NÆRMILJØ (dvs. innen 1 km fra der du bor)? % (n=600)

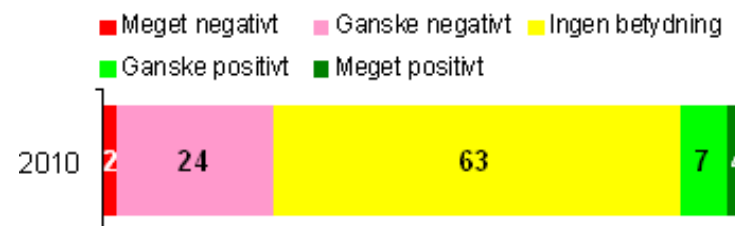

Kilde: Natur- og miljøbarometeret
TNS Gallup 2010

På hvilken måte påvirker tilgang på natur og turmuligheter trivselen din der du bor? % (n=554)

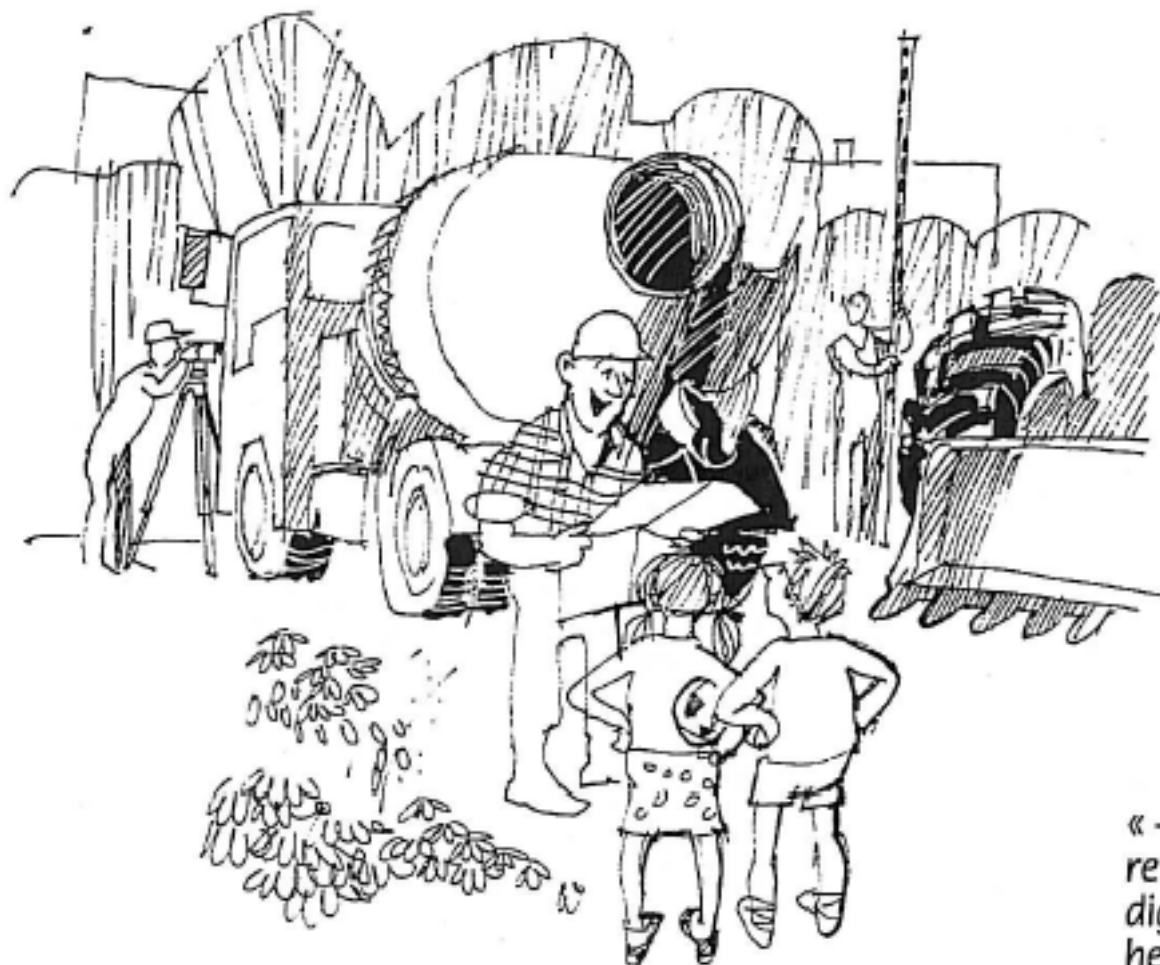
På hvilken måte påvirker manglende tilgang på natur og turmuligheter trivselen din der du bor? % (n=46)

”Mange bekker små.....”

DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

« — Vi? — Vi skal bare bygge et midlertidig garasjeanlegg her».

De grønne lungene blir færre

DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

byer og tettsteder i
Norge 1999-2009:

redusert med 20 %

Oslo 1994-2006:

redusert med 11 %

Satellittbilde:

rødt: utbygging av
grønne omr

gult: fra grått til grønt

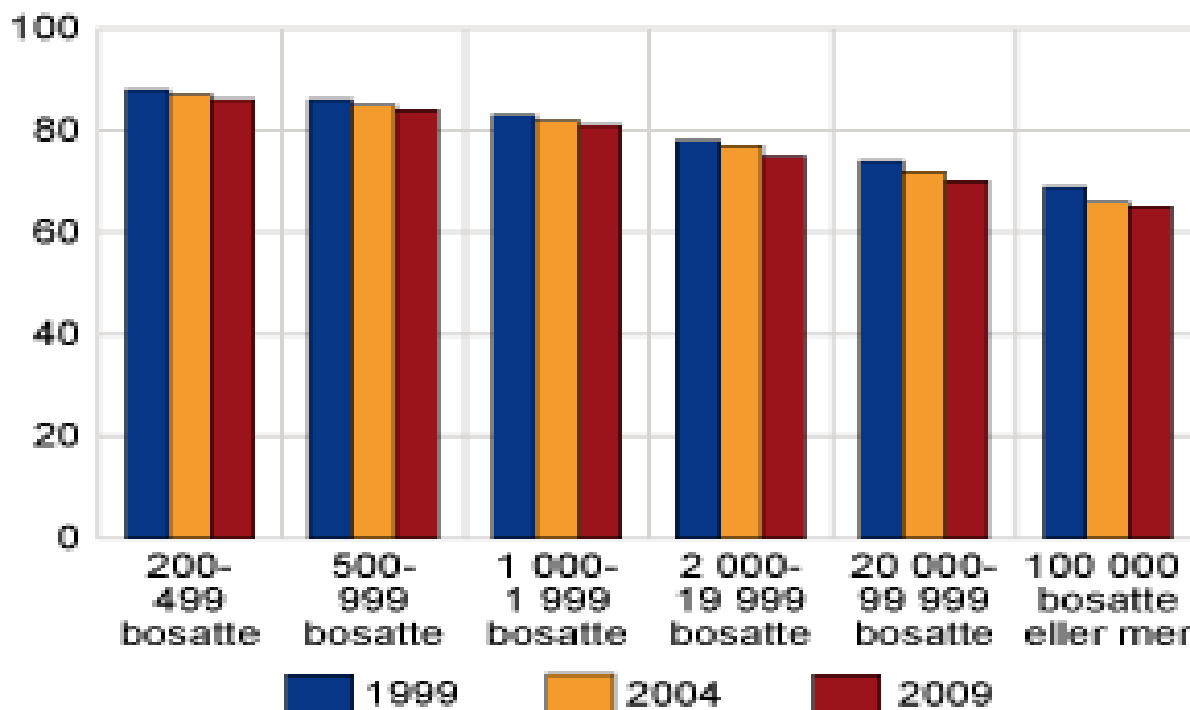
Færre har trygg tilgang til rekreasjonsareal i nærområdet

DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

Andel bosatte med trygg tilgang til rekreasjonsareal i nærområdet. Tettsteder etter størrelsesgrupper. 1999, 2004 og 2009. Prosent
(Rettet 4. januar 2010)

Prosent

"Storbyer"
i Norge:
65 % har
trygg tilgang

Kilde: SSB

- Verdensparken i Oslo
- STImuli i Bodø
- Bynære turløyper i Rana
- Sentrumsnært område i Lillesand

Verdensparken i Oslo

DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

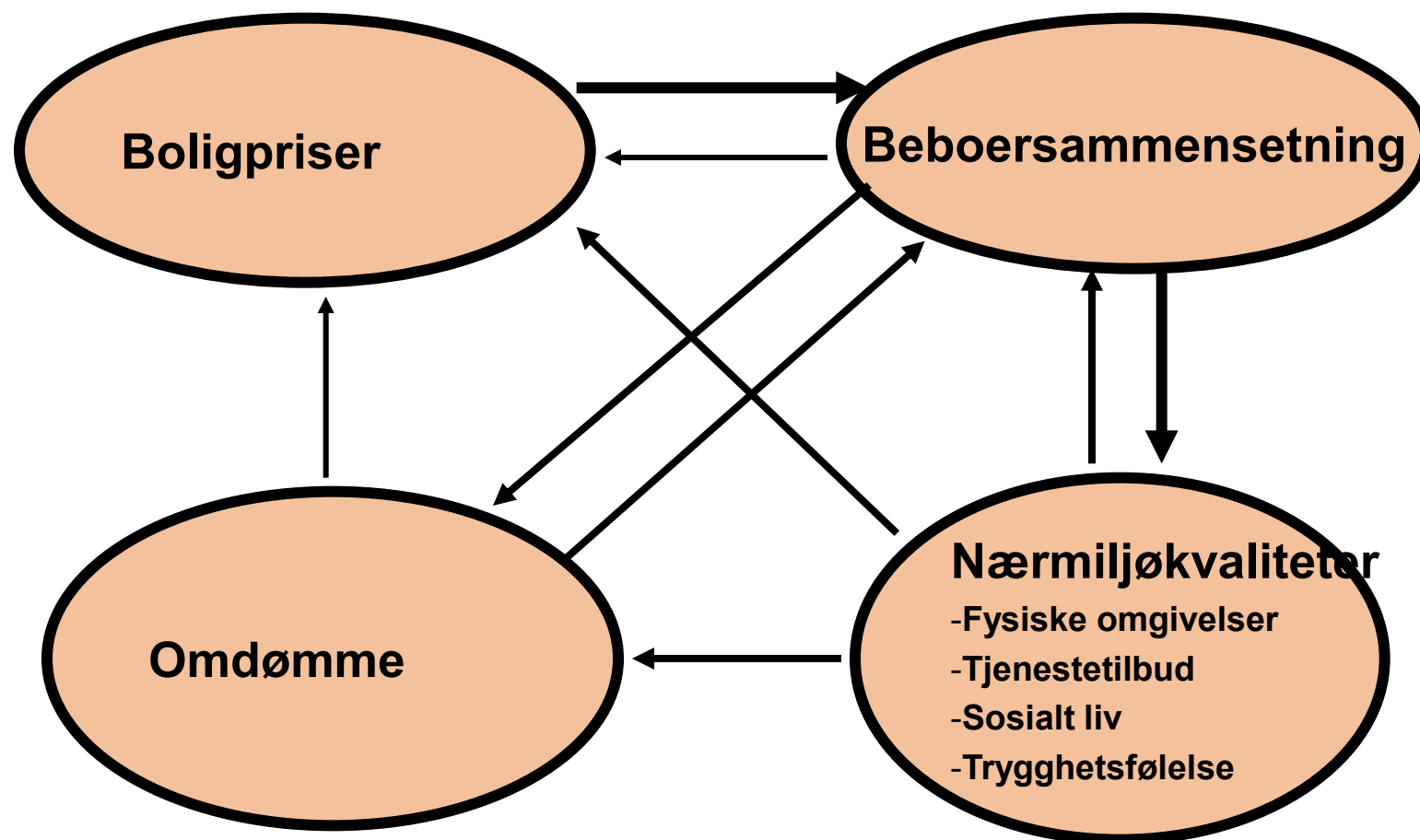

- Trygt miljø for alle
- Vakre omgivelser og gode møteplasser
- Tilrettelegges for mange ulike aktiviteter både sommer og vinter
- Omfattende medvirkningsprosess
- Samarbeid med Husbanken - Områdeløft

Hvorfor satsing på enkeltområder

DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

”Kjernen” i erfaringsgrunnlaget

DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

- **Bygge på stedets egne krefter**
 - Lokal motivasjon
 - Kommunen må eie og drive prosjektet
 - Bred politisk forankring - lokal medfinansiering!
 - Åpen og mobiliserende prosess som inkluderer og skaper **eierforhold hos innbyggere** og andre relevante aktører i privat og offentlig sektor.
- **Helhetlig satsing**
 - Både fysiske og sosiale tiltak

”Kjernen” i erfaringsgrunnlaget

DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

- **Profesjonell organisering, ledelse og styring**
 - Ledelse, styrings- og prosesskompetanse er helt nødvendig, og må kvalitetssikres
 - Annen fagkompetanse tilføres etter behov
 - Informasjonsstrategi utvikles
- **Positivt fokus**
 - Fokuserer på å utløse ressurser og muligheter
 - Vise resultater underveis
- **Langsiktighet**
 - Over 5 år gjennomføringstid

STImuli-prosjektet Bodø

DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

- Friskere og mer aktiv befolkning
- Sterkere tilhørighet og bedre kunnskap til egne nærområder
- Legge til rette for fritidsaktiviteter som er lite miljøbelastende
- Et mer attraktivt bosted, studiested og reiselivsmål
- Godt merkete og tilrettelagte rundturløyper mindre enn 500 m fra der du bor
- Bred deltakelse fra offentlig virksomhet, grunneiere, næringsaktører og frivillig sektor

- Skal gi alle som er bosatt i Mo i Rana maksimalt 500 meter til et startpunkt for turvei eller tursti
- Frisk og aktiv befolkning
- Sterk tilhørighet og bedre kunnskap knyttet til egne nærområder
- Mo i Rana skal bli et mer attraktivt bosted, studiested og reiselivsmål
- Samarbeid med DNT – pilotprosjekt “Naturopplevelser der du bor”

Springevannsheia i Lillesand

DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

- Bedre tilgang for folk generelt og funksjonshemmede spesielt
- Økt bruk gjennom hele året
- Tilgjengelighet, lavterskeltilbud, samlingsplass og naturkvalitet
- Øke livskvaliteten og virke sykdomsforebyggende og helsefremmende

Mulig nye pilotprosjekter

DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

- Tromsø
 - Røyken og Lier
 - Skien
 - Kristiansand
 - Askøy
 - Karmøy
 - Sogndal
 - Samarbeidsprosjekter, Helsedirektoratet og utvalgte FK
-

Bli med!

DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

- Mulighet for flere samarbeidsprosjekter
 - Merk kriteriene for prosjekter!
 - Særlig fokus:
 - Prosjekter som involverer flere sektorer og satsinger
 - Prosjekter som inkluderer organisert aktivitet for utvalgte målgrupper
 - Geografisk samlokalisering med etablerte og kommende prosjekter
-

- Av verdi for arbeidet med nasjonal handlingsplan
 - Grunnlag for utvikling av beste praksis:
 - Nærmiljøfokus – der folk bor
 - Helhetlig plan med klare mål og konkrete tiltak for aktivitet overfor de viktigste målgruppene
 - Kommunal forankring – også politisk
 - Tverrsektorielt samarbeid – på alle nivå
 - Forpliktende samarbeid – stat, fylkeskommune, kommune og organisasjoner
 - Brukerinvolvering
 - Synlige resultater så snart som mulig
 - Dokumentere effekt og beskrive metode!
-

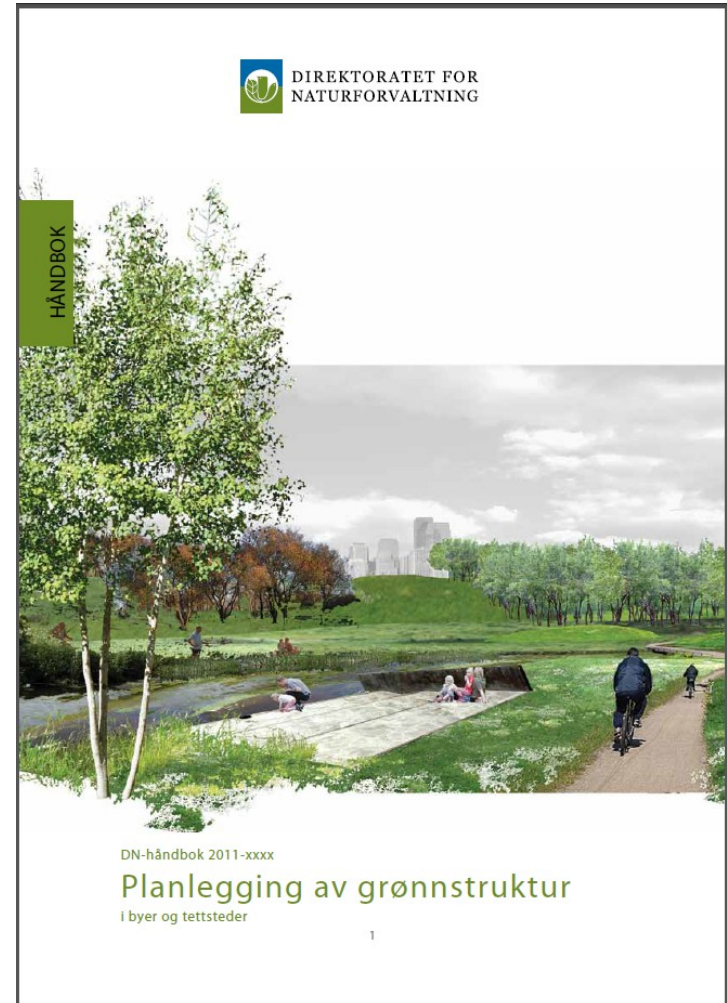
Forslag til statsbudsjett:

- Sikring av friluftslivsområder (post 30): 45-50 mill
 - Tilrettelegging av sikrede friluftslivsområder
 - (post 31): 25 mill
 - Friluftslivsaktivitet (i regi av frivillige organisasjoner)
 - (post 74): 18 mill
 - Drift av prosjekt: 2 mill
-

DNs faglige virkemidler

DN-håndbøker:

- Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder
- Planlegging av grønnstruktur
- Naturvennlig tilrettelegging for friluftsliv
- Kartlegging av naturtyper – verdsetting av biologisk mangfold
- Tilrettelegging for fritidsfiske
- Forvaltning av statlig sikrede friluftslivsområder
- <http://www.dirnat.no/publikasjoner/>

Mer informasjon

DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

- www.dirnat.no/friluftsliv/narmiljo

DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

Hjem | Nettstedskart | English | Kontrast | a a a

Søk etter en side

Friluftsliv | Klima | Naturmangfold | For forvaltningen | Publikasjoner | Regelverk | Kart | Om oss | Alle tema | A-Å

Du er her: [Friluftsliv](#) > [Nærmiljøsatsing](#)

Nærmiljøsatsing

For lite fysisk aktivitet i hverdagen er en stor helseutfordring i Norge. Ved å satse på nærmiljøet ønsker Direktoratet for naturforvaltning å øke mulighetene for å oppleve natur og drive med fysisk aktivitet i byer og tettsteder. Nærmiljøsatsingen innebærer å ta vare på friluftsområder og legge bedre til rette for aktiviteter, som å gå og sykle.

KONTAKT

[Morten Thaulow](#)

Nærmiljøsatsingen er et ledd i Miljøverndepartementets arbeid med å utvikle Nasjonal handlingsplan for friluftslivsområder. Direktoratet for naturforvaltning har ansvaret for å gjennomføre satsingen.

Siste innen Nærmiljøsatsing

SIST OPPDATERTE ARTIKLER

[Nærmiljøanlegg Springvannsheia »](#)

PUBLIKASJONER

[Forvaltning av statlig sikrede friluftslivsområder »](#)

LOVER OG FORSKRIFTER

NYHETER

[Samarbeider om natur og bomiljø »](#)